

Onderwerp:**Startnotitie: Koersdocument Omgevingskwaliteit en Erfgoed**

Datum:

9 juli 2024

Portefeuillehouder:

J. Prins/J. Klaasse

Team:

Team Ruimtelijk Beleid/Team Openbare Orde, Veiligheid en Vergunningen

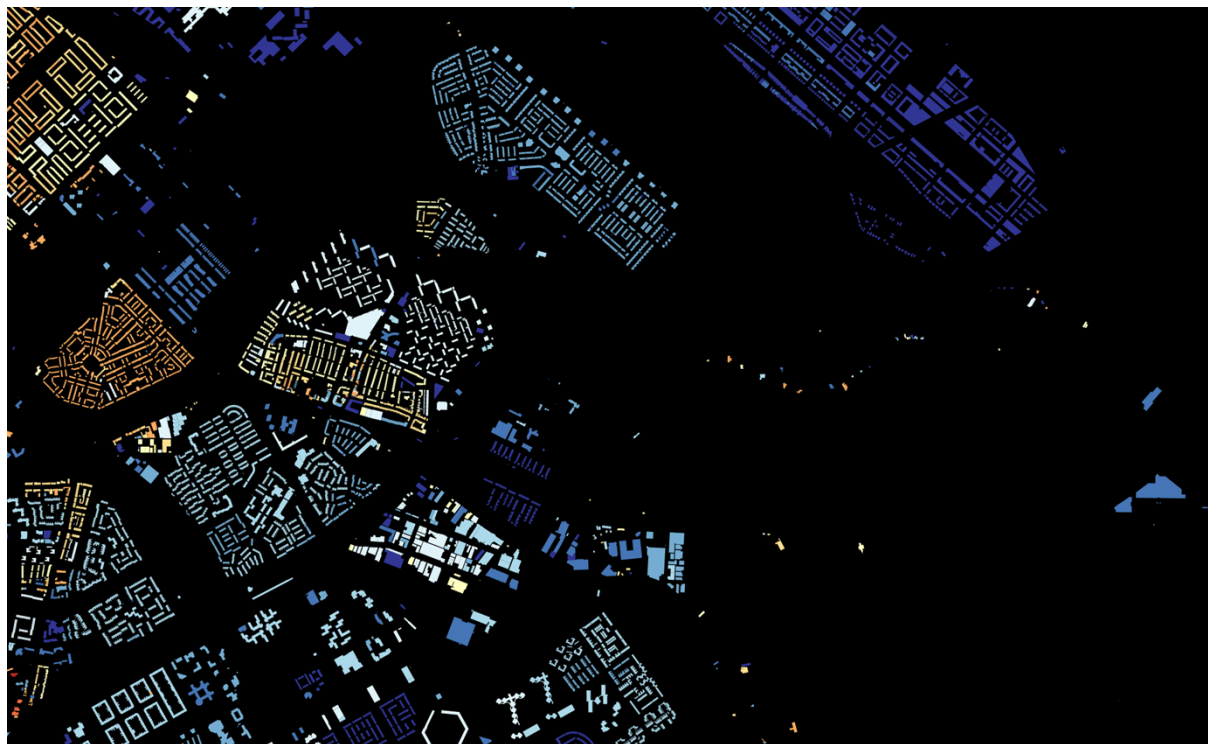
Steller:

Renee Melgers/Guido Duppen

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?Voorgeschiedenis

Diemen blijft groeien. Vanaf de jaren 30 van de vorige eeuw bouwt Diemen nieuwe wijken. Het begon in wat we nu het centrum van Diemen noemen, via Diemen Zuid naar Diemen Noord en nu Plantage de Sniep en Holland Park. Alle decennia in Diemen hebben voorbeelden van karakteristieke architectuur en stedenbouw opgeleverd. Daarvoor bestond al het polderlandschap met de dijken, de Weespertrekvaart, de Diem en de Ouddiemerlaan als zichtbare overblijfselen daarvan. Sinds circa 100 jaar zijn hier ook de verschillende soorten infrastructuur bijgekomen, zoals de sporen en rijkswegen.

Al deze elementen samen, dus bebouwing, landschapsstructuren en infrastructuur, bepalen het uiterlijk van Diemen. Om kwaliteit in het uiterlijk van Diemen, de *omgevingskwaliteit*, na te streven, zowel in nieuwbouw, als bij aanpassingen in bestaande gebouwen, landschappen of structuren, is beleid nodig. Daarin staat beschreven op welke manier deze aanpassingen binnen de bestaande kwaliteit kunnen plaatsvinden.

Ouderdom van Diemen per gebouw. De in rood en oranje blokjes zijn de oudste gebouwen, de blauwe blokken zijn het nieuwst.

Bron: [All buildings in the Netherlands, shaded by year of construction \(waag.org\)](https://www.waag.org/)

De invoering van de Omgevingswet geeft aanleiding voor een vernieuwing van het beleid. Omgevingskwaliteit is een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. Het motto is namelijk 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen van kwaliteit'. Eén van de hoofddoelen van de Omgevingswet is het bereiken en in stand houden van een goede omgevingskwaliteit. Het huidige beleid over het thema omgevingskwaliteit is opgenomen in de Welstandsnota uit 2012 en de beleidsnota Cultuurhistorie Diemen uit 2003.

De bouw van de wijken Plantage de Sniep en Holland Park is de meest recente grote verandering in het uiterlijk van Diemen. Het is nodig om de kwaliteiten van deze nieuwe wijken op te nemen in een nieuwe Nota Omgevingskwaliteit die de Welstandsnota zal vervangen. Daarnaast zien we maatschappelijke ontwikkeling, zoals de op steeds grotere schaal invoering van duurzame energie, wat zich uit in het zichtbaar worden van warmtepompen en airco-units in de verschillende woonwijken. Daarvoor zijn nieuwe richtlijnen nodig.

Op het gebied van erfgoed zijn er verschillende ontwikkelingen geweest. De huidige regelgeving biedt meer opties voor een (lichte) bescherming van waardevolle objecten. In de hedendaagse erfgoedpraktijk is naast aandacht voor de beschermenswaardige objecten, ook aandacht voor de sociale waarde van erfgoed¹. Deze aspecten missen in de huidige beleidsnota Cultuurhistorie. Daarnaast mist er kennis en waarderingskaders over cultuurhistorische structuren en naoorlogs erfgoed. Hierdoor is er een risico dat we waardevolle structuren of objecten in de aankomende jaren verliezen, juist gezien het feit dat Diemen voor het overgrote deel bestaat uit naoorlogse architectuur en stedenbouw. Nieuw beleid is daarom gewenst, zodat we in Diemen ook over deze onderwerpen de gewenste richting kunnen bepalen.

In de Omgevingsvisie Diemen 2040 benoemen we de wens 'om de identiteit van Diemen te versterken en het bijzondere erfgoed en bebouwing in de toekomst (nog) meer op waarde te schatten'. Met nieuw beleid over omgevingskwaliteit en erfgoed werken we hieraan.

We brengen in kaart wat bijzonder is in Diemen, kiezen manieren om dit te beschermen én te gebruiken bij nieuwbouw, aanpassingen van bestaande gebouwen en gebieden of bij een functiewijziging.

Concrete aanleiding

De startnotitie (zie bijlage) is gereed en geeft de aanpak weer om als eerste vervolgstap tot een koersdocument Omgevingskwaliteit en Erfgoed te komen.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum: 09 juli 2024

Samenvatting

In de startnotitie beschrijven we de aanpak om tot nieuw beleid voor omgevingskwaliteit en erfgoed te komen. We splitsen de werkzaamheden op in twee fasen. We stellen eerst het koersdocument op waarin we beide onderwerpen integraal behandelen. Daarna werken we de twee nieuwe beleidsstukken uit, een Nota Omgevingskwaliteit en een Nota Erfgoed.

We kiezen voor deze aanpak, zodat we gesprekken en participatie over omgevingskwaliteit centraal stellen, zowel met inwoners, ondernemers en Diemense organisaties. Het proces van het opstellen van het koersdocument zien we als een oriënterende fase waarin we inventariseren en onderzoeken, zowel binnen de gemeentelijke organisatie, als in de Diemense samenleving, wat de wensen zijn voor de inhoud van het nieuwe beleid. In de twee nota's werken we daarna deze hoofdlijnen verder uit tot het specifieke beleid.

¹ Dit is ook de reden waarom we kiezen voor een beleidsnota Erfgoed en niet opnieuw een beleidsnota cultuurhistorie. Cultuurhistorie is de beschrijving van wat de mens heeft gebouwd of gemaakt in een gebied. Erfgoed is breder. Het gaat ook over de betekenis die mensen aan dit gebied, gebouw of object geven. Maar bijvoorbeeld ook over tradities en gebruiken, die vaak samenhangen met een specifiek gebied. Dan spreken we over immaterieel erfgoed.

Schema van huidig beleid naar nieuw beleid

Deze twee nota's, de nota Omgevingskwaliteit en de Nota Erfgoed, zijn nodig, omdat de geldende beleidsstukken niet meer aansluiten bij de huidige regelgeving, vooral door de invoering van de Omgevingswet. Daarnaast is de huidige Welstandsnota uit 2012 en de Beleidsnota Cultuurhistorie uit 2003. De inhoud van deze stukken sluit daarom ook niet altijd meer aan op de huidige wensen. De startnotitie geeft daarnaast inzicht in het verdere proces, de inzet van collega's, de planning en de hoofdlijn van de benodigde financiën.

Het doel van deze beleidsstukken is om de omgevingskwaliteit van Diemen te behouden en verbeteren, waardoor het woon- en verblijfsklimaat in Diemen verbetert.

De startnotitie wordt ter consultatie aangeboden aan de gemeenteraad en staat op de bestuurlijke termijnagenda om in oktober te bespreken.

We praten daarnaast de gemeenteraad bij over dit proces in een bijpraatsessie op 3 december. De twee beleidsnota's worden vastgesteld door de gemeenteraad.

Ter inzage in iBabs

- Bijlage 1: Startnotitie Koersdocument Omgevingskwaliteit en Erfgoed

- EINDE -